

Undulat (*Melopsittacus undulatus*)

Lämplighet

Undulaten är vår vanligaste tamfågel vilket är förstärkt då den är en trevlig, relativt lättkött, blir lätt tam och tillgiven och kan lära sig att härma ljud. Naturligt lever undulaten i stora flockar och mår därför inte bra att lämnas ensam en hel dag utan sällskap. I fångenskap blir undulaten cirka 8-10 år.

Ursprung

Undulaten lever i Australiens inland där klimatet är hårt med stora temperaturväxlingar och långa perioder av torka. De håller till i trädtopparna men går ner på marken för att äta.

Utseende

Undulaten är slank fågel med lång stjärt vars längd varierar mellan 15-20 cm. Den vilda undulaten är grön med gult huvud och svart vågteckning över huvud, nacke och vingar. Det finns flera olika färger framavlade, t ex gul, vit och blå undulat. Det finns en större undulat framavlade som kallas utställningsundulat eller engelsk undulat. Det är lätt att se skillnaden på könet på en vuxen undulat. Hanens vaxhud (näbbrot) är blå medan honans är brun.

Foder

I det vilda lever undulaten av mogna gräsfröer. Den bör ges en fröblandning innehållande 50 % hirs och 50 % kanariefrön. Dessa saknas ofta i många undulatfröblandningar vilket inte är bra då det är en viktig del av undulatens kost. För att undulaten inte ska bli fet bör man undvika havre. De bör även ha tillgång till jod eftersom de annars kan utveckla jodbrist och en sorts struma, jod brukar finns i många undulatfröblandningar. Som komplement ges dagligen en pelletsblandning och frukt och grönt. Ges en

näringsriktig foderstat behöver man ej ge vitaminer. Ge aldrig fågeln choklad, koffein eller alkohol. Avokado är dödligt giftigt för fåglar.

Ljus

Papegojor kan lida av kalkbrist trots att de får tillräckligt med kalk i kosten. För att tillgodogöra sig kalk måste papegojan ha vitamin D. Vitamin D tillgodogör sig fågeln via UV-ljus som den får från solen eller speciella lysrör som finns speciellt för fåglar. Dessa byts ut varje år då de avtar i styrka. De bör sitta cirka 40 cm från den plats där papegojan tillbringar merparten av sin tid. Det bästa är dock om papegojan får ofiltrerat solljus (ej genom glas) på sig.

Buren

Då undulaten är en mycket aktiv fågel rekommenderas en mycket stor bur, gärna större än vad föreskrifterna anger. Om det går bör fågeln helst hållas i en voljär. Många av de burar som finns att köpa är väldigt höga, vilket lurar köparen att tro att det är en stor bur. Volymmässigt stämmer det, men inte utrymmesmässigt. En fågel behöver utrymme vågrätt, inte i höjdded då den inte flyger lodrätt utan vågrätt. Inred buren med olika tjocka naturgrenar av lövträd. Lägg tidningar eller träflis på botten. Det bör finnas flera mat- och vattenskålar som placeras så att fågeln inte kan bajsa i dem. Leksaker och grenar att gnaga på bör alltid finnas.

Handhavande

Om undulaten inte är tam och den måste fångas, använd en handduk och lägg över fågeln. Ta ett försiktigt men bestämt grepp bakifrån om fågelns huvud och undernäbb. Håll om fågelns hela kropp löst men ändå bestämt, kläm ej över bröstkorgen då fågeln andas med hela kroppen.

Hemkomsten

Om en ung undulat inköpts ska den kunna äta själv innan hemkomsten. Låt den själv klättra ur transportburen och in i buren som förberetts med mat och vatten. Låt den sitta i lugn och ro första dygnet. Närma er buren försiktigt, småpratande och med lugna rörelser. Om fågeln inte äter och dricker andra dagen, kontakta säljaren.

Skötsel

Mat, frukt och grönt och vatten byts dagligen, oftare om det är förorenat. Rengör mat och vattenskålar dagligen och bur och sittpinnar minst en gång i veckan. Ta bort bajs och matrester från botten dagligen då det annars bildas bakterier. Undulaten gillar att bli duschad med jämna mellanrum. Då den är mycket känslig för luftföroreningar ska man ej röka inomhus.

Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2014:17, Saknr L 80) hur man håller en papegoja

- En undulats bur vara minst 0,7 x 0,45 m och 0,6 m hög. Buren ska berikas med saker att klättra på, föremåla att gnaga och plocka sönder. Det ska finnas foderanordningar som stimulerar födosöksbeteende. Berikningsföremål ska bytas ut med så täta intervall att fågeln inte tappar intresset och slutar använda föremålen.
- Fåglar som i naturen lever i grupp ska hållas i par eller grupp, man bör därför inte ha en undulat utan minst två av samma art.
- Vingklippning får inte ske regelbundet, utan endast under vissa omständigheter.
- Ett koppel får inte fästas runt benet eller ringen på papegojan. Ett flygsele eller motsvarande som sitter runt kroppen, och som hanteras av en människa, får användas tillfälligtvis.
- Papegojor bör dagligen ha tillgång till utrymmen där de kan utföra naturliga rörelsemönster såsom att flyga fritt.
- Papegojor ska hållas i en berikad miljö som stimulerar dem att utföra sina naturliga beteenden och förhindrar att de utvecklar beteendestörningar.

Sjukdom

Undulaten är i allmänt tålig och frisk, men kan drabbas av fetma, tumörer, näbbskabb och magproblem. Den är även känslig för drag vilket kan leda till förkylning. Tror du att din fågel är sjuk, kontakta en fågelkunnig veterinär omedelbart då sjukdomsförloppet ofta är mycket snabbt. Tänk på ordspråket ”Den dagen din fågel verkar sjuk, är den dagen den dör”. Tecken på sjukdom är ändrat beteende, matvägran, uppburrad fjäderdräkt, matta och trötta (ovala) ögon. I väntan på veterinärbesök, placera din fågel i ett fuktigt uppvärmt rum ca 30 grader. Använd inte värmelampa, då det punktvis kan bli för varmt. Ett bra sätt att hålla koll på sin fågel är att väga den en gång i veckan. Minskar den mer än 10 % i vikt bör en fågelkunnig veterinär uppsökas.

Litteratur

Undulatboken. Annette Wolter och Monika Wegler ICA Bokförlag 1994.

The Professional's Book of Budgerigars Maja Müller-Bierl

